

Lag

om temporär retroaktiv elpriskompensation

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde och syfte

Denna lag innehåller bestämmelser om retroaktiv elpriskompensation, genom vilken slutförbrukare som omfattas av lagens tillämpningsområde stöds på grund av ökade kostnader till följd av att priset på elenergi har stigit.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *slutförbrukare* en sådan kund hos ett elbolag som köper elenergi huvudsakligen för eget bruk,
- 2) *elbolag* en näringsidkare som bedriver sådan detaljförsäljning av el som avses i 3 § 12 punkten i elmarknadslagen (588/2013),
- 3) *elförsäljningsavtal* ett avtal mellan ett elbolag och en slutförbrukare om leverans av elenergi till slutförbrukaren,
- 4) *elleveransavtal med dynamiskt pris* ett elförsäljningsavtal mellan ett elbolag och en slutförbrukare som återspeglar prisförändringar på spotmarknaderna, inbegripet dagen före- och intradagsmarknaderna, med ett intervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden,
- 5) *elenergiräkning och fakturerad elenergi* den del av slutförbrukarens elräkning som innefattar leverans av elenergi samt därtill hörande fasta avgifter inklusive mervärdesskatt.

3 §

Tillämpningsområde

En slutförbrukare till vilken ett elbolag levererar elenergi direkt via en distributionsnätinnehavares distributionsnät och vars elförsäljningsavtal har specificerats med personbeteckning är berättigad till elpriskompensation. Om slutförbrukaren är en konsument enligt 1 kap. 4 § i konsumentskyddslagen (38/1978) har slutförbrukaren rätt till elpriskompensation också i det fall att elförsäljningsavtalet inte är specificerat med personbeteckning. För betalning av elpriskompensation krävs det i fråga om granskningsmånaden att

- 1) slutförbrukarens totalpris inklusive mervärdesskatt i ett elförsäljningsavtal med fast pris överstiger 10 cent per kilowattimme,
- 2) slutförbrukaren har ett elleveransavtal med dynamiskt pris, eller
- 3) slutförbrukarens förbrukningsvägda medelpris inklusive mervärdesskatt i ett annat elförsäljningsavtal än ett sådant som avses i 1 eller 2 punkten överstiger 10 cent per kilowattimme.

En slutförbrukare som är föremål för ekonomiska sanktioner som baserar sig på Europeiska unionens lagstiftning har inte rätt till elpriskompensation.

Elpriskompensationen betalas utöver det hushållsavdrag som beviljas på basis av elenergiräkningar och som avses i 127 g § i inkomstskattelagen (1535/1992) eller det elstöd som avses i lagen om temporärt elstöd (1152/2022). De nämnda stöden inverkar inte på beloppet av elpriskompensationen eller betalningen av den.

4 §

Elpriskompensationens belopp

Elpriskompensation betalas kalkylmässigt för en tid som motsvarar fyra månader för slutförbrukarens varje driftställe på basis av driftställets faktiska förbrukning av elenergi under november och december 2022 och januari 2023. Elpriskompensationen betalas i två poster. I den första posten beaktas det kundspecifika priset på och den kundspecifika konsumtionen av elenergi under november och december 2022. I den andra posten beaktas två gånger det kundspecifika priset på och den kundspecifika konsumtionen av elenergi under januari 2023.

Beloppet av elpriskompensationen är 50 procent av den andel som överstiger självriskandelen, dock högst 700 euro per månad. Självriskandelen är 90 euro per månad. Det totala beloppet av elpriskompensationer som betalas till en person får dock inte överskrida 250 000 euro.

Beloppet av elpriskompensationen beräknas enligt följande:

Post 1: (den elenergi som fakturerats utifrån förbrukningen under november – självriskandelen) * 0,5 + (den elenergi som fakturerats utifrån förbrukningen under december – självriskandelen) * 0,5.

Post 2:2 *(den elenergi som fakturerats utifrån förbrukningen under januari – självriskandelen) * 0,5

Elpriskompensation betalas inte för de månader för vilka dess belopp skulle understiga fem euro.

5 §

Betalning av elpriskompensation i form av en kompensation i elenergiräkningen

Elbolaget betalar elpriskompensationen till en slutförbrukare som är kund hos bolaget och som är berättigad till elpriskompensation i form av en kompensation i två poster i elenergiräkningen. Den elpriskompensation som gäller den första posten enligt 4 § ska göras senast i den elenergiräkning som förfaller till betalning i april 2023 eller, om slutförbrukaren inte får någon elenergiräkning som förfaller till betalning i april 2023, i den första elenergiräkning som förfaller till betalning efter april 2023. Den elpriskompensation som gäller den andra posten ska göras i den därpå följande elenergiräkningen. Om elpriskompensationen är större än den summa som faktureras i elenergiräkningen ska kompensationen för den uteblivna kompensationsandelen göras i följande elenergiräkning. Elpriskompensationen ska specificeras i elenergiräkningen.

Om slutförbrukaren har bytt elbolag under de granskningsmånader som avser den första eller andra posten, svarar både slutförbrukarens tidigare och nya elbolag för betalningen av elpriskompensationen till slutförbrukaren i fråga om giltighetstiden för det egna elförsäljningsavtalet. Elbolaget är då skyldigt att till slutförbrukaren betala den andel av elpriskompensationen som motsvarar giltighetstiden för det egna elförsäljningsavtalet samt beakta den andel av elpriskompensationens månatliga självriskandel och maximibelopp som motsvarar avtalets giltighetstid. Om slutförbrukaren inte längre är kund hos det elbolag som är skyldigt att betala elpriskompensation till slutförbrukaren och elpriskompensationen inte kan betalas till slutförbrukaren i form

av en kompensation i elenergiräkningen, ska bolaget utan dröjsmål betala sin andel av elpriskompensationen antingen till slutförbrukaren i form av en betalningsanvisning eller till det bankkonto som slutförbrukaren har uppgett.

Energimyndigheten kan bevilja elbolaget tillstånd att avvika från betalningstidsplanen enligt 1 mom. En förutsättning för undantagstillstånd är att ändringen av informationssystemet i anslutning till utbetalningen av elpriskompensation har fördröjts av någon sådan orsak som elbolaget inte med iakttagande av all omsorgsfullhet skulle ha kunnat undvika eller övervinna. Utbetalningen får fördröjas med högst tre månader från det som föreskrivs i 1 mom. Ansökan om undantagstillstånd ska lämnas in utan dröjsmål efter det att grunden för undantaget har framkommit.

6 §

Slutförbrukarens rättigheter

En slutförbrukare har rätt att kräva att elbolaget rättar ett fel, om

- 1) elbolaget inte har betalat slutförbrukaren den elpriskompensation som slutförbrukaren är berättigad till,
- 2) elbolaget har betalat slutförbrukarens elpriskompensation till ett felaktigt belopp eller annars felaktigt,
- 3) betalningen av slutförbrukarens elpriskompensation har fördröjts eller annars skett felaktigt.

Yrkande på rättelse av fel ska framställas inom 30 dagar från förfallodagen för den elenergiräkning i vilken felet har framkommit eller, om utbetalningen av elpriskompensation har fördröjts, inom 30 dagar från utgången av den kalendermånad under vilken elpriskompensationen borde ha betalats. Ett yrkande på rättelse av fel i elpriskompensationen påverkar inte förfalldagen för den elenergiräkning som yrkandet gäller.

Elbolaget ska inom en månad från det att yrkandet på rättelse sändes rätta sitt fel eller meddela slutförbrukaren att det inte finns någon grund för dennes yrkande. Meddelandet ska motiveras.

Slutförbrukaren har rätt att till Energimyndigheten lämna in en ansökan om rättelse av ett fel som avses i 1 mom., om slutförbrukaren har iakttagit 1 och 2 mom. och elbolaget inte har rättat felet eller om elbolaget har försummat att ge det meddelande som avses i 3 mom. Till ansökan ska fogas elbolagets meddelande enligt 3 mom.

Energimyndigheten ska avvisa ansökan om slutförbrukaren inte har iakttagit det förfarande som anges i denna paragraf för att rätta felet eller, om ansökan har lämnats in före utgången av den tidsfrist som anges i 3 mom., om inte det finns vägande skäl att pröva ansökan. Om ett elbolag har gjort ett fel som avses i 1 mom., ska Energimyndigheten i sitt beslut med anledning av ansökan ålägga elbolaget att rätta sitt fel. I beslutet kan det bestämmas hur felet ska rättas.

7 §

Betalning av elpriskompensation genom ansökningsförfarande

Om ett elbolag som är skyldigt att betala elpriskompensation försätts i konkurs eller upphör med sin verksamhet innan elpriskompensationen betalas till slutförbrukaren, kan en slutförbrukare som är berättigad till elpriskompensation ansöka om kompensationen hos Energimyndigheten. Ansökan ska lämnas in senast den 31 juli 2023.

I ansökan ska uppges sökandens personbeteckning, kontaktuppgifter och det bankkontonummer till vilket elpriskompensationen betalas samt vilka driftställen och poster och perioder av elpriskompensationen som ansökan gäller. Till ansökan ska fogas de uppgifter som behövs för betalningen av kompensationen samt kopior av slutförbrukarens elförsäljningsavtal och elräkningar, av vilka det framgår försäljningspriset på elenergi eller grunden för bestämmande av

försäljningspriset för de poster som ansökan gäller samt det att elbolaget inte har betalat elpriskompensation till slutförbrukaren för den tid som ansökan avser. Dessutom ska slutförbrukaren ge den i 3 § 27 a-punkten i elmarknadslagen avsedda enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln fullmakt att lämna Energimyndigheten uppgifter om slutförbrukarens elenergiförbrukning som utgör grund för beräkningen av elpriskompensationen.

Ett elbolag som har levererat elenergi till slutförbrukaren den 1 november 2022 eller därefter men före den 1 februari 2023 är skyldigt att på begäran lämna Energimyndigheten de uppgifter som behövs för behandlingen av ansökan.

8 §

Ersättande av elpriskompensationer till elbolag

Elbolagen ska ersättas av statens medel för den elpriskompensation som de betalar. Ersättningen betalas av Statskontoret på ansökan av elbolaget. Statskontoret betalar ersättningen utan dröjsmål efter det att ansökan inkommit, dock så att ersättning för elpriskompensationer som betalas enligt den i 4 § avsedda första posten betalas senast den 30 april 2023 och ersättning för elpriskompensationer som betalas enligt den andra posten senast den 30 juni 2023. Statskontoret betalar dessutom i en post eller vid behov i flera poster ut ersättningar som kompletterar de nämnda ersättningsposterna. Ersättningarna ska betalas i sin helhet senast den 30 november 2023.

Ansökan om ersättning för elpriskompensationer ska i fråga om den första posten lämnas in till Statskontoret senast den 16 april 2023 och i fråga om den andra posten senast den 16 juni 2023. Ansökan om kompletterande ersättning ska lämnas in senast den 31 oktober 2023. Ansökan kan gälla en elpriskompensation som ska göras i en elenergiräkning som sänts till slutförbrukaren innan ersättningsansökan lämnades. Sökanden ska i samband med ansökan lämna Statskontoret de uppgifter som är nödvändiga för beviljande och betalning av ersättningen samt riktiga och tillräckliga uppgifter om utbetalningar av elpriskompensationer enligt 5 §. Statskontoret har rätt att av sökanden avgiftsfritt få sådana uppgifter om slutförbrukarens förbrukning av elenergi, uppgifter om faktureringen av elenergi och prisuppgifter i elförsäljningsavtalen som är nödvändiga för att elpriskompensationens riktighet ska kunna säkerställas. Dessutom ska sökanden till Statskontoret lämna in de reviderade boksluten för de räkenskapsperioder under vilka sökanden har betalat elpriskompensationer till slutförbrukarna. Sökanden svarar för att de uppgifter som lämnats in är korrekta.

Tidpunkten för utbetalning av ersättning enligt 1 mom. och ansökningstiden för ersättning enligt 2 mom. senareläggs i enlighet med ett tillstånd till avvikelse som beviljats av Energimyndigheten med stöd av 5 § 3 mom.

På ersättande av elpriskompensationer till elbolag tillämpas statsunderstödslagen (688/2001), med undantag för dess 20 § 2 mom., om inte något annat föreskrivs i denna lag.

9 §

Tillsyn och påföljder

Energimyndigheten har till uppgift att utöva tillsyn över att elbolagen iakttar denna lag.

Energimyndigheten ska ålägga elbolaget att rätta till sin överträdelse eller försummelse, om bolaget bryter mot eller försummar sina skyldigheter enligt 5 eller 6 §. I beslutet kan det bestämmas hur överträdelserna eller försummelsen ska rättas.

Energimyndigheten kan förena ett beslut som den fattat med stöd av denna lag med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

10 §

Ändringsökande

I beslut som Energimyndigheten fattat med stöd av 5—7 och 9 § får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Beslutet får verkställas även om omprövning har begärts eller besvär anförts.

11 §

Förbud mot utmätning av elpriskompensation

Elpriskompensation får inte utmätas.

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 6 mars 2023 och gäller till och med den 31 december 2023.

Denna lag tillämpas på elpriskompensation också efter utgången av giltighetstiden för denna lag.

Betalningen av elpriskompensation enligt 5 och 7 § samt ersättandet av elpriskompensationer till elbolagen enligt 8 § får ske först efter det att Europeiska kommissionen har godkänt elpriskompensationen som statligt stöd.

Helsingfors den 3 mars 2023

Republikens President

Sauli Niinistö

Näringsminister Mika Lintilä